

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
9-77
F. N. Sz. — — — 2-28
Egyes szám ára pályaszdvaron és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

„Közvetítő Köber”
II. S.
UJ KELET
ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETÉSI ARAK
Romániában
Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110
*
Csehszlovákiában
Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 junius 25 Szombat

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 140 szám

5687 Sziván 25

Napirenden . . .

Tegnapelőtt Berzeviczy Albert szólalt fel a numerusz klauzus eltolése érdekében, előtte pedig szinte se szerit se számát sem lehet tudni azoknak, akik attakot indítottak a tipikus ellenforradalmi szörnyszülött ellen.

Ma pedig Löw Immanuel, a szegediek patriarchális kora, nagytudású rabbija szólalt fel a magyar fejsőházban a numerusz klauzus eltolése érdekében. És holnap talán egy magyar főpap fog felszólalni és utána sorban egymás után azok, akiknek lelkiismeretét nem tudta elhallgattatni sem terror, sem konszolidáció, sem a viszonyokkal való megalkuvás kényszere. A numerusz klauzus hiába, napirenden van, nemcsak Magyarországon, ahol már intézményesítették, hanem mindenütt ott is, ahol intézményesíteni akarják. Mint zord századokból éjji rém, nyugtalanítja ez a Magyarországon törvénybe iktatott agyrem az egész világot, mint pozitív láztünetei egy beteg és vergődő kornak, amely a maga betegségeit kuruzslással akarja meggyógyítani.

A komoly vizsgálódásra képtelen agyak és szemek rendszerint mindig a felületet látják csak meg és a felületen jelentkező pattanásokból egy nemlétező betegség diagnózisát állapítják meg. Egy ilyen nemlétező betegség diagnózisaként született meg a numerusz klauzus is, amely hogy napirenden van, kétségtelen jele annak, hogy valamilyen betegség lappang az emberiség testében, de ennek a betegségnek gyógyítására összegyülekező orvosok, mind sarlatánok.

A betegség egyik legfőbb oka kétségen kívül az, hogy a világháború után termelési anarchiába süllyedt Európa kisebb, vagy újonnan alakult államaiban egy fölös intellektuális réteg halmozódott fel, amely a maga elhelyezkedni nem tudását és jogosult elkeseredését a legkönnyebben és legfelelőtlenül a zsidóság bűnének igyekezett feltüntetni. Holott magának a zsidóságnak is egyik legégetőbb problémája, hogy kenyértelen és légyököreken függő rétegeit a produktív pályákon helyezze el. A kényszerítő körülmények hatása alatt a zsidóság meg is kezdte ennek az átrétegződési folyamatnak realizálását, de természetesen, hogy ezt nem tudja és nem tudhatta azzal a gyorsasággal véghezvinni, amilyen kívánatos volna.

Mindezen tények ellenére is azonban a numerusz klauzus intézménye, akár a zsidóságra, akár pedig minden más népfajra vonatkoztatva, szörnnyű igazságtalanság, mert a tudás paradicsomából való száműzéshez sem államnak, sem társadalomnak nincs joga azokkal szemben, akik szinte vágyból és lelkesedéssel akarnak a tudásban részesedni. A numerusz klauzus intézménye talán csak az egy esetben volna jogos, — de még akkor sem felekezettek vagy nemzetiségek szerint — ha az állam kötelezettséget vállalna minden egyes egyetemi hallgatóval szemben, hogy az egyetemi évek elvégzése után egzisztenciához juttatja az egyetemet végzetteket. Miután azonban ezt az állam garantálni nem tudja és nem is akarja, így minden egyes lateiner ember az egyetem elvégzése után maga kénytelen egzisztenciáját megteremteni: a numerusz klauzus egy, a szellemi superioritás és szellemi érdeklődés ellen irányuló merénylet, amelyet lelkiismeretes és gondolkodó emberek sohasem akceptálhatnak.

Eme abszolút igazságosnak érzett gondolat jegyében tartják állandóan napirenden el nem lankadó hitű és energiájú emberek a numerusz klauzus kérdését, amelyhez természetesen azok is nagyban hozzájárulnak, akik a numerusz klauzusszal nem annak megszüntetése érdeké-

ben, hanem törvénybeiktatása kedvéért foglalkoznak. A numerusz klauzus megmaradása vagy elbukása az európai lelkiismeret kérdése, annak erőpróbája, hogy vajjon Európán a középkor csökevényei, vagy pedig egy új élet diadalmas akarása fog-e győzedelmeskedni.

Ha végigtekintünk azoknak a férfiaknak során, akik akár Magyarországon, akár Magyarországon kívül, a numerusz klauzus ellen emelik fel szavukat, arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy a győzelem mégis a lelkiismeretesekeké, mégis az emberebb embereké lesz.

A liberális párt a választások után kollaborálni akar a nemzeti parasztpárttal

Argetoianu szerint tisztá választások lesznek, nehogy a választások módja akadálya legyen a közeledésnek. A Zsidó Választási Blokk vezetői megkezdtek propaganda utjukat

(Bucuresti-Bukarest, junius 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti lapok mai számaiban újra napirendre került a nemzeti parasztpárt és a liberálisok közötti megegyezés problémája. Általában az összes lapok valószínűnek tartják, hogy a választások után létrejön a két párt között a megegyezés, amikor is az erőviszonyok ismeretében könnyebben lehet kollaborációs platformot találni.

Argetoianu miniszter ma az „Adeverul” tudósítójának kijelentette, hogy az a hír, hogy Titulescu elfogadta a külügyi tárcát, még nem nyert megerősítést, mert még nem érkezett válasz Londonból. Remélhető azonban, hogy a válasz beleegyező lesz. A miniszter egyuttal kilátásba helyezte, hogy közelebből jelentékeny változások lesznek a diplomáciai szolgálatban.

Ami a választási harcot illeti, Argetoianu annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy

A liberális párt manifesztuma az országhoz

Tegnap délután 5 órakor a liberális párt miniszterei és vezetői megbeszélést tartottak a miniszterelnökségen, majd fél 6-kor a liberális pártkörben volt értekezlet a vidéki szervezetek elnökeinek részvételével.

Bratianu Jonel miniszterelnök szólalt fel, magasztalva a királyt, majd kérte az összes párttagokat, tegyék meg kötelességüket a választási küzdelemben, hogy semmiféle vádak és kétségek ne merülhessenek fel. Munkát követel mindenkitől. Meggyőződése, hogy súlyos idöket élünk és a személyes érdekeket ilyenkor előtérbe tolni, bün. Bizik a liberális pártban és annak fegyelmében.

Az ország — mondotta a miniszterelnök — nem a kormány, hanem az Önök kezében van és Önök kötelesek feladatukat teljesíteni.

A miniszterelnök ezután felolvasta az országhoz intézett manifesztumot, amely a következőket mondja:

Békés bel- és külpolitika

A liberális párt az ország bizalmát kéri, 80 éve kifejtett munkája alapján. A párt támogatja az alkotmányos monarchiát a január 4-iki határozatok alapján, a törvényes rendet és a társadalmi testvériesülést. Programja a konszolidáció, a törvényhozási, közigazgatási egységesítéssel. Külpolitikájára a béke és az ország presztizsének emelése. Románia hű szövetségeseihez és barátaihoz és közre akar működni a béke munkájában.

Szüntelenül örködni kíván a nemzet védelmén. Belpolitikájára a jó közigazgatás a közigaz-

A Zsidó Választási Blokk megkezdte a választási akciót

A Zsidó Választási Blokknak a nemzeti parasztpárttal kötött választási kartelljéből kifolyólag dr. Fischer Józsefet a nemzeti parasztpárt máramaros megyei listáján második helyre jelölték. Dr. Fischer József tegnap este Mára-

a választások teljesen szabadok lesznek. Bratianu a választások után a kollaborálni óhajt a nemzeti parasztpárttal s ezért el akarja kerülni, nehogy a választások lefolyásának módja legyen akadálya egy közeledésnek.

Tatarescu miniszter Erdélybe jön

A belügyminisztériumhoz jelentés érkezett, hogy Beszarábiában a katonai hatóságok az utazást engedélyekhez kötik. Duca belügyminiszter erre felhívta Davidoglu tábornok csendőrségi főparancsnokot, hogy azonnal a legszigorubb utasítást adja, megtiltva a közlekedés legcsekélyebb korlátozását. Hasonló rendelet ment valamennyi közigazgatási hatósághoz is.

Tatarescu államtitkár holnap Erdélybe utazik. Vasárnap Erdély déli megyéinek prefektusaival fog a belügyi államtitkár tárgyalni, kedden pedig Kolozsváron fogadja a többi vármegye prefektusait.

gatási törvény alapján. Pénzügyi politikája azon alapszik, hogy az adókat revízió alá kell venni, azok leszállítása végett. Az agrárreformot ki kell egészíteni mezőgazdasági hitellel, a szövetkezetek segítségével.

A külföldi kölcsönért

Kívánja a külföldi tőke együttműködését. Támogatást ígér az iparosoknak és munkásoknak és széleskörű gondoskodást a tisztviselőknek.

A kisebbségek részére az alkotmányba beirt jogok respektálását, a testvériség és szolidaritás politikáját ígéri, biztosítva együttműködésüket a románsággal.

A liberális párt küzdeni fog a kultura terjesztéséért és a klérus és tanítók anyagi helyzetének javításáért.

A manifesztum felolvasása után Bratianu Vintila felolvasta a párt jelöltjeinek névsorát. A fővárosi jelöltek listájának élén a kamarában Bratianu Jonel és dr. Lupu, a szenátusban Stelian Popescu áll.

Kollaboráció a választások után?

A liberális párt végrehajtóbizottsága tegnap ülést tartott, amelyen Bratianu Jonel felolvasta a választási programot, majd röviden ismertette a helyzetet. A miniszterelnök rámutatott arra, hogy a nemzeti parasztpárt igen jelentékeny politikai szellemet képvisel, csak több megértésre és mérséklésre van szüksége. Reméli, hogy a választások után meglesz az óhajtott kollaboráció.

maroszigetre utazott, hogy a zsidó választókkal a kontaktust felvegye és ismertesse velük azt a választási megállapodást, amelyet a Blokk a nemzeti parasztpárttal kötött.

Ugyancsak tegnap este utazott Máramaros-

Illett

K

14.

Előfeltételek

s kitűnően
ri panzio
ezidén már

nyílik.

on étterem.

al, előjegye-
Dicosan-

ek,

snt kell:

510
280
250
250
320
160

הנהגה
נעמאכט דאס
נעטע פערדאק
איך יראים בע
סאסרעיקן

szigetre dr. Marton Ernő is, a Zsidó Választási Blokk vezetőségének tagja, aki részt fog venni a Választási Blokk máramarosi propagandájában.

A máramarosi zsidóság, amely egységesen sorakozik fel a Zsidó Választási Blokk mögé, öntudatosan és fegyelmetlenül vonul fel a választásokra a nemzeti parasztpárt jelölő listáján szereplő zsidó képviselőjelölt mellett.

A máramarosi liberális lista zsidó jelöltjének sorsa még nincs eldőlvé, mert a liberális párt helyi vezetősége bizonyos nehézségeket támaszt zsidó képviselőjelöltnek a listára való felvétele ellen és amennyiben a liberális párt központja az Unioneával kötött paktum értelmében mégis ragaszkodna, hogy a máramarosi liberális listán zsidó jelölt is szerepeljen, úgy a helyi tagozat az ifjabb Bercovici személyét kívánna, akit azonban információink szerint Beszarábiában kíván a liberális párt jelölni.

A magyar párt csak formalitásnak veszi a zsidó jelöléseket

Teljesen függetlenül azonban attól, hogy más pártok listáján is szerepelni fog-e zsidó jelölt neve, az erdélyi zsidóság a nemzeti parasztpárt listájára fogja leadni szavazatát, mert teljesen tudatában van annak, hogy nem a mandátumok száma, hanem az illető pártok politikai koncepciója van sorsdöntő hatással a zsidóság életére és az egymással szemben álló pártok közül egyedül a nemzeti parasztpárt az, amely nemcsak mandátumot, de a zsidósággal szemben igazságos és egyenlő elbánáson alapuló politikára kötelezte magát.

A többi pártok különben is csak azért vették fel a zsidó jelöltek listájukra, hogy a zsidó jelöltek nevét csalétekül használják. Hogy a magyar párt zsidó jelölése mennyire komolytalanok, annak beszédes bizonyítéka az a cikk, amely az egyik kolozsvári lap ma reggeli számában jelent meg. A cikk így szól:

A magyar párthoz tartozó zsidóság sorában kinos meglepetést keltett, hogy a magyar párt választási listáin zsidók csak

olyan sorrendben szerepelnek, amely megválasztásukat eleve kizárja.

Tudvalevőleg azon kerületekben, ahol valamely kisebbségben maradt párt listája nem nyer abszolút többséget, legfeljebb csak a listavezető kerülhet be, szerencsés esetben, a kisebbségben maradt pártból. Mert ezekben a kerületekben a többséget nyert párt listája kapja az összes helyeket, egyetlen hely kivételével. Ugy a székes megyék kivételével a többi megyékben legfeljebb csak a listavezető magyarok megválasztását lehet remélni.

A magyar párt eddig a következő zsidó jelöltek állította: Hexner Bélát a kolozsvári lista negyedik helyén, Kabos Ármint a temesvári lista ötödik helyén, Deutsch Andort az aradi lista hatodik helyén és dr. Borgida Lajost a szatmári lista ötödik helyén. Nagyváradon sem Hegedüs Nándor, sem Moskovits József nem vállalták a nekik felajánlott harmadik helyet s így Váradon nincs zsidó jelölt a magyarpárti listán.

Nyilvánvaló tehát, hogy így eleve kibukásra ítélte a magyar párt vezetősége az összes zsidó jelölteket.

De ekkor hát miért jelölte őket? Az ilyen áltárszón kétlaki politikának igazán kevés az értelme. Vagy kívánatosnak tartja a pártvezetőség, hogy zsidók is reprezentálva legyenek a parlamenti csoportban s a magyar anyanyelvű zsidók is rászavazzanak a magyar listára, vagy nem. Ha kívánatosnak tartja, akkor adjon olyan helyet a zsidó jelölteknek, hogy be is juthassanak a parlamentbe. De,

ha nem tartja kívánatosnak, akkor mondja meg nyíltan.

De vállalni is, meg nem is vállalni a magyar anyanyelvű zsidókat: az ilyen politika önmagában hordja végzetét.

Eddig szól a laptársunk cikke. Nagyon természetes, hogy ilyen körülmények között a gyérszámú magyarpárti zsidók is elkodvetlenedtek és rájöttek arra, hogy politikai képviselőtük egyedül a Zsidó Választási Blokkban kereshetik.

Lepadatu miniszter Kolozsváron

Ma délelőtt Kolozsvárra érkezett Lepadatu kultuszminiszter, hogy Kolozs megyében személyesen

irányítsa a választási propagandát. Lepadatu miniszter délben az egybegyűlt megyei szervezeti vezetők előtt nagy expozéban ismertette a politikai helyzetet. Kijelentette, hogy azért került liberális kormány az ország élére, mert a nemzeti parasztpárt nem fogadta el a liberális párt felajánlott feltételeit és a párt választási propagandája olyan méreteket öltött, amelyek felborulással fenyegették az ország békéjét. Azért kellett a Stirbey-kormánynak lemondani, mert a nemzeti parasztpárt intranzigenciája meghiusította a megegyezést, mert nem sikerült a nemzeti parasztpártot a jó útra téríteni. Végül annak a reményének adott kifejezést, hogy az ország ennek a kormányának olyan szavazattöbbséggel fogja bizalmát nyilvánítani, mint amint még egy kormány sem kapott.

Magyar kortések

Az expozé után Lepadatu miniszter utasítást adott a megyei szervezetek vezetőinek a választási propandá lefolytatására. A kortések egész hada sürgött-forgott a liberális klub termeiben.

A liberális „Viitorul“ meglepéddel állapítja meg az antiszemita liga felbomlását

Az antiszemita liga szétmorzsolódása, amely még az elmúlt parlamenti szesszió alatt megkezdődött, a választások küszöbén befejezést nyert. Amit megjósoltunk: bekövetkezett. A cuzizmus elérkezett teljes likvidálásához. Cătușanu professzor az antiszemita kolozsvári felhivatalosában, az „Infrățirea Românească“-ban bejelenti, hogy a Cuza-ellenes antiszemita csoport Cuza professzor magatartása miatt nem vehet részt a választásokon...

Az „Universul“ pedig tudnivaló, hogy Paul Iliescu, Cuza professzor volt alvezére, kilépett a ligából és kilépését a Liga 125 tagjának visszavonulása követte. A július 7-iki választásokon nem fognak számottevő szerepet játszani sem Cuza követői, sem az antiszemita szakadók.

Érdekes, hogy a liberális kormány hivatalosa, a „Viitorul“, amely az elmúlt liberális uralom négy éve alatt nyíltan támogatta a diákmozgalmakat, most meglepéddel konstatálja, hogy az antiszemita liga sokkal hamarabb letűnik a román politikai élet színpadáról, mint azt várni lehetett. „Cuza professzornak — írja a Viitorul — az elmúlt választásokon sikerült jelöltek felállításával Goga volt belügyminiszter támogatásával a parlamentbe is bejuttatnia. Most azonban alig tud magának jelöltek verbuválni és alig néhány helyen nyújt be jelölő listát, ahol listavezetőként

Feltűnő volt, hogy a kortések között igen sok ismert magyar iparos is szerepelt, kolozs megyei magyar intellektusnak néhány reprezentánsa, akiknek az a megbízásuk, hogy falvak magyar lakosságát dolgozzák meg.

A nemzeti parasztpárt biztos a győzelemben

A nemzeti parasztpártban nem kevésbé széles aparátussal, de sokkal nyugodtabb és bizakodóbb atmoszférában folyik a választások előkészítése. Napról-napra jobban látható, hogy a nemzeti parasztpárt óriási népszerűségnek örvend egész Erdély területén. Az erdélyi románság, a párt hétesztendő ellenzéki dacára is rendületlenül kitart vezetői mellett és ennek a ragaszkodásnak fényes bizonyítékát szolgáltatották az elmúlt évi Averescu-választások. A nemzeti parasztpárt erdélyi választási propagandáját most dr. Dán Sever volt pénzügyi államtitkár irányítja és a pártban általánosan bizakodó a hangulat — ha szabad választások lesznek, de a párt el van szánva a végső küzdelemre is.

mindenütt ő szerepel. Ugy látszik — fejezi be cikkét a „Viitorul“, — hogy a most összeülő parlament ment lesz Cuza manifesztaióitól, amelyek sokat ártottak az ország külföldi hitelének.

Az averescannok antiliberális blokkot akarnak

Nem érdektelen az, hogy a néppárt kolozsvári lapja, a „Biruinta“ a liberális kormány uralomrakerülésével az ellenzéki pártok új orientációjának szükségességét hirdeti. A „Biruinta“, amely az Averescu-uralom alatt a lehető legkonciliánsabb és legudvariasabb hangon emlékezett meg a liberális párt akciójáról, viszont egyetlen alkalmat sem mulasztott el, hogy a nemzeti parasztpártot támadja, most a kifejezéseiben egyébként sem nagyon válogatós román sajtóban is szokatlanul durva hangon támadja a liberális pártot. Bratianu hatalomrakerülését államesinynek minősíti, az alkotmány felrugásának és a bratianista diktatura intronálásának. Az adott helyzettel szemben egy liberális-ellenes blokk kialakításának szükségességét hangsúlyozza, az ország megmentése érdekében és félre nem érthető módon kérdezi a nemzeti parasztpárttól, vajjon megérti-e Maniu Gyula az idő és a körülmények parancsoló szavát?

A nemzeti parasztpárt eddig rezerváltan viselkedik a néppárti célzással.

Az angol sajtó

Poincaré Locarno sirásójának aposztrófálja

London, június 24. Az angol sajtó nagy elismeréssel emlékezik meg Stresemann német külügyminiszter beszédéről, amelyet Poincaré lünevillei beszédével kapcsolatban mondott. A „Nation“ Poincaré lünevillei beszéde miatt Locarno sirásójának mondja. A francia sajtó is dicsérettel emlékezik meg Stresemann beszédéről, amelyet igen mérsékeltnek tart. A jobboldali lapok természetesen Poincaré álláspontját védik. A „Volonte“ hasábjain Caillaux annak a nézetének ad kifejezést, hogy Stresemann helyzete százszor szilárdabb a Poincaréénál.

Uj sajtótörvényt követelnek a német kiadók

Az új sajtótörvény főelve: az újságíró legyen jellemes és tehetséges.

Julius Ferdinand Wolf tanár beszéde

(Berlin, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német birodalmi napilapok kiadói egyesülete kedden Drezdában kongresszust tartottak. A tanácskozást dr. Krumhaer nyitotta meg. Felolvasta Hindenburg birodalmi elnök üdvözlő levelét, amit a gyűlés résztvevői állva hallgattak végig. Az első előadást „A sajtó szabadságáról föltételeiről és határáról“ Julius Ferdinand Wolf tanár tartotta. Polemizál a sajtó szabadságáról és kijelentésével, amely szerint a sajtó a kormányok hibáiból él. Ha ez fennállana, akkor már régen el kellett volna pusztulnia. Éppen a pozitívum, amit a kormány és sajtó közötti együttműködés termel kell, hogy kimélyítse a sajtót és annak intézményeit. Szónok ezután a sajtó félvívásados fejlődéséről emlékezett meg és kijelentette, hogy az 1874-iki sajtótörvényt modern törvénnyel kell helyettesíteni.

Az új törvénynek abból az alap gondolatból kell indulnia, hogy a sajtó a közvélemény leghatalmasabb instrumentuma és az állam legfontosabb zellemi produktumainak egyike. Kézenfekvő, hogy

az új sajtótörvényben a sajtószabadságot pontosan körül kell írni. Kis jóakarattal nem lesz nehéz a sajtószabadságot büntetőjogi szempontból úgy biztosítani, hogy a becsületes, tiszteltreméltó és felelősségét szem előtt tartó sajtó ne kapjon olyan megkötöttséget, amely ártalmára lehet a közjólétnek.

Az új sajtótörvény alapja azonban nem az írásos törvény, hanem az újságíró tisztá lelkiismerete, korrektsége és emelkedett nézőpontja. Jellem és tehetség adják a sajtó igazi szabadságát és morálját.

A be zéd nagy hatást tett a jelenlévőkre, akik között néhány miniszter is volt. A kongresszus ezután szakszerű problémákat vitatott meg.

Prima tüzfát

legjutányosabban házhoz szállít FISCHER
fatelepe, Cluj, Piata Gării No 2.
Telefon 1300

A n M

Ma volt négy velli, az ismert halt. Machiavelli tudja, hogy ő i vet, melyet a z Azt már igen k korának egyik l nagybecsű iroda launná. Szindarát nívóját, telve v tetlen szellemes

Evszázadok mit akart Mach könyvével elér az a felfogás, Olaszországot a kívánt megvaló chiavelli Cesare annak a feltevé Cesareban látta tét. Ezzel sz sem Borgia Ces látó Machiavelli szög eszméje ki condottieri volt aki nyomdán megnyerni, aki ditálta. Bizony lattal töltötte lyek idegen ha kiméletlenséget

Machiavelli lóját a fascista fogja megünne sen hivatkozik aki hirhedt kö alarendelt az tagadja, hogy amikor az álla minden egyéb veli egyidőb n riség legrokos azért említünk géin z két ell perialista volt. lista, előbbi a érdekeit tartó Vinci kísérlet annak a küzd babona és tud azonáltal Mach nála, sőt, talá lyekben átlát emberek gyen Leonardo da előzte meg kö nemértettség

Machiavelli Sok érdemen alkotmánytört Principe“ mi rázat ellenére alkotás.

Bármily f kai érkeke m A fiktív célt amelyet lebec neknel többre és hideg itele hatottsága és leg hasonlít erkölcszetlenség elme volt, de mint alkotó Nietzsche az dettségében j mények hevü A praktikum mint a kigyó galambok sze inkább csak ber volt, aki egy ritka pé zódjunk hozz kább egy ba nek gondolat véve — az e

H

A négyszázéves Machiavelli

Ma volt négyszáz éve, hogy Niccolò Machiavelli, az ismert olasz államférfi Firenzében meghalt. Machiavelliről a laikus általában csak azt tudja, hogy ő írta az „Il principe” című könyvet, melyet a zsarnokság könyvének tartanak. Azt már igen kevesen tudják, hogy Machiavelli korának egyik legszebb lelkű férfia volt és nevét nagybecsű irodalmi művekkel tette halhatatlanná. Színdarabjai messze túlszárnyalják a kor nívóját, telve vannak finomságokkal, utólrhetően szellemességekkel.

Evszázadok óta folyik a vita akörül, hogy mit akart Machiavelli az „Il principe” című könyvével elérni. Nagyon sok követőre talált az a felfogás, hogy Machiavelli az egységes Olaszországot akarta, amelyet Borgia Cesareval kívánt megvalósítani. A könyvet ugyanis Machiavelli Cesarenek ajánlotta és ez adott tápot annak a feltevésnek, hogy Machiavelli Borgia Cesareban látta az egységes Olaszország ígértét. Ezzel szemben megállapított tény, hogy sem Borgia Cesare, sem a sokkal messzebb elálló Machiavelli agyában az egységes Olaszország eszméje ki nem rügyezett. Borgia Cesare condottieri volt, Machiavelli pedig diplomata, aki oly módon akarta Borgia Cesare kegyeit megünnepelni, akinek udvaránál a Signora akkreditálta. Bizonyos, hogy Machiavellit mély utálatlaltal töltötte el a kommunik gyengesége, amelyek idegen hatalmak játékszeri voltak és erőt, kíméletlenséget, ravaszságot követelt tőlük.

Machiavelli halálának négyszázadik évfordulóját a fasiszta Olaszország különös fényvel fogja megünnepelni, hiszen a fasiszta szíven hivatkozik Machiavellire, mint ősatyjára, aki hírhedt könyvében mindent és mindenkit alárendelt az államnak. A fasiszta nem is tagadja, hogy Machiavelli eszméit valósítja meg, amikor az államot teszi meg végcélnak és annak minden egyéb érdekét alárendel. Machiavellivel egyidőben élt Leonardo da Vinci, az emberiség legrokonszenvesebb zsenije, akit itt csak azért említenek, hogy rávilágítsunk az olasz géniusz két ellentétes pólusára. Machiavelli imperialista volt, Leonardo da Vinci individualista, előbbi a közösség, utóbbi az egyes ember érdekeit tartotta szem előtt. Leonardo da Vinci kísérlete a repülőgéppel szimbóluma annak a küzdelemnek, amelyet a középkori babona és tudatlanság ellen folytatott. Mindazonáltal Machiavelli nem kevésbé felvilágosult nála, sőt, talán ravasz diplomata létére mélyebben átlátta a dolgok összefüggését és az emberek gyengeségét, mégis kisebb zseni volt Leonardo da Vincinél, aki háromszáz évvel előzte meg korát és életét a legkeserűbb megemlékezésben töltötte el.

Machiavelli az olasz szellem egyik dicsősége. Sok érdemen kívül ő az ujkori történetírás és alkotmánytörténelem megalapítója és az „Il Principe” minden hozzájárfűződő hamis magyarázat ellenére az első modern államtudományi alkotás.

Bármily fényes elme is volt azonban, etikai érzéke majdnem a semmivel volt egyenlő. A nátiy célt többre tartotta az emberi életnél, amelyet lebecsült, bár a maga életét mindenneknél többre becsülte. Agyának tisztánlátását és hideg ítélletét nem enyhítette a szív megatottsága és szelid gyöngédsége. Ebben tényleg hasonlít hozzá Mussolini, aki a politikai erkölstelenséget hitvallássá emelte. Ragyogó elme volt, de inkább nyugtalanító és kártékony, mint alkotó erejű. Szellemi rokona a német Nietzsche az érzések tisztaságában és emelkedettségében jóval fölötte állott. Nietzsche eszmények hevitették, Machiavellit célszerűségek. A praktikum embere volt, szellemes és okos, mint a kigyó, de lelkében semmi sem volt a galambok szelidségéből. Nagy ember volt, de inkább csak az ész dimenzióiban az. Olyan ember volt, akit megcsodálunk, mint a természet egy ritka példányát, de lehetetlen, hogy vonzódjunk hozzá. Tiszta latinsága mellett is inkább egy balkáni politikusra emlékeztet, akinek gondolatvilágában — saját személyét kivéve — az ember semmi.

Jugoszlávia a mai napon újra felvette a diplomáciai érintkezést Albániával

Jugoszlávia elfogadta a nagyhatalmak intervencióját. Szövetségi szerződés készül Jugoszlávia és Törökország között

Belgrád, június 24. A kormány tegnap hivatalos kommunikét tett közzé, mely szerint már a Népszövetséghez intézett jegyzékében is kijelentette, hogy nem ragaszkodik az Albániához küldött jegyzék kifejezéseire és a felmerült ellentét elsimítása végett elfogadja a nagyhatalmak kollektív intervencióját. A jugoszláv kormány ezért felkéri Franciaország tiránai követét, hogy módosítsa a kifogásolt jegyzéket a kívánt értelemben, miután Djaraskovicot szabadonbocsájtották. A jugoszláv kormány ezek után a diplomáciai viszonyt Albániával új-

ból felvettnek nyilvánította.

Anglia, Németország, Franciaország és Olaszország kollektív demarsa tegnap délelőtt 11 órakor történt. Az olasz követ, mint legidősebb, átnyújtotta a közös jegyzéket és annak a kívánságának adott kifejezést, hogy kölcsönös engedékenységgel állítsák helyre a megszakított diplomáciai viszonyt.

Milano, június 24. A „Corriere della Sera” szerint Jugoszlávia és Törökország között a szövetségi szerződés megkötése küszöbön áll.

Salamon Benedek újra munkában

A „Natiunea”-ban megjelent rágalmozó levelet a nagyváradi denuncians Salamon Benedek írta

(Cluj-Kolozsvár, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet tegnapi számában részletesen beszámoltunk arról a felháborító antiszemita rágalom-hadjáratról, amelyet a liberális párt kolozsvári hivatalos lapja, a „Natiunea” egy zsidó kéztől eredő névtelen levél alapján a Zsidó Választási Blokk és az Uj Kelet ellen indított.

Amikor a névtelen levél és a cikk tudatos rágalmaik tegnapi cikkünkben kellő értékére szállítottuk le, már jeleztük azt is, hogy logikus következtetések sejtetni engedik a névtelen levél szerzőjét. Következtetésünkben nem is csalódtunk, mert mára bizonyosságot szereztünk arról, hogy a „Natiunea”-ban közölt

nyílt levelet ugyanaz a Scharf Móric írta, aki annak idején a „Cuvantul”-ban rágalmazta meg hazug vádjával a zsidóságot. Bármennyire is fájt nekünk az a feltevés, hogy a gyalázatos névtelen levél zsidó kéztől ered, mégis logikus következtetések arra mutattak, hogy csak Salamon Benedek írhatta a levelet, amiről a mai nap folyamán meg is győződünk.

A nagyváradi Scharf Móriccal szemben, aki már másodszor vállalkozott arra, hogy a zsidóságot orvul hátbatámadja, nekünk nincs és nem is lehet más fegyverünk, mint a megvetés, ami Nagyvárad zsidóságának részéről már eddig is osztályrészül jutott.

Középeurópa konszociációját megváltoztatni hivatali tárgyalások folynak a dunai államok között

Benes Seippel Karlsbadban találkozik. Ujra előírben a jugoszláv-magyar biz'onsági szerződés

(Bécs, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kulisszák mögött a dunai utóállamok kormányai között fontos diplomáciai tárgyalások vannak folyamatban, amelyek úgy lehet, teljesen meg fogják változtatni Középeurópa konszociációját.

Ausztria jelenleg két szomszédjával folytat tárgyalásokat. Magyarországgal a napokban a megbeszélések ideiglenesen megszakadtak, a magyar delegáció Nickel követségi tanácsos vezetésével visszautazott Budapestre, hogy referáljon a magyar kormányak. A magyar delegáció a napokban ugyan előreláthatólag újból Bécsbe jön, azonban a megegyezésre nincs sok kilátás, mivel az osztrák kormány a magyar gabona vámját nem akarja mérsékelni.

A másik állam, amellyel most Ausztria kereskedelmi tárgyalásokat folytat: Csehszlovákia. A csehszlovák-osztrák tárgyalások eredménytelen kecsgetnek, mindazonáltal nincsen kinyilvánítva, hogy a csehszlovák-osztrák kereskedelmi egyezmény megkötése öszig fog elhúzódni. A Bécsben tárgyaló csehszlovák delegáció jelenleg Prágában tartózkodik jelentéstétel céljából.

A csehszlovák-osztrák gazdasági szerződés megkötésének öszig való elodázását a két országon kívül álló diplomáciai okok teszik szükségessé.

Diplomáciai körökben néhány nap óta pozitív formában beszélnek arról, hogy a jugoszláv-magyar biz'onsági szerződés megkötése küszöbön áll és Mussolini a budapesti olasz követ útján közölte Bethlennel, hogy nincs kifogása a magyar jugoszláv közeledés ellen. Prágai körökben a magyar-jugoszláv közeledés híre nagy nyugtalanságot kelt. A csehszlovák kormány ezt Ausztriának cseh érdekkörbe való terelésével akarja ellensúlyozni.

A két ország vezető államférfiai között július

végén fontos megbeszélések lesznek. Seipel kancellár ugyanis ekkor cukorbetegségének gyógykezelése céljából Karlsbadba utazik, ahol találkozni fog Benessel. Diplomáciai körökben a küszöbön álló karlsbadi találkozókról különböző verziók keringenek.

Az egyik hír szerint Ausztria közeledni fog a kisananthoz. Mivel azonban ez a közeledés ellentétben állana a Németországhoz való csatlakozás programjával, a csehszlovák kormány a maga részéről német orientációba fog kezdeni, illetőleg különböző fontos koncessziókat fog Berlinnek felajánlani. A német-csehszlovák közeledés előjelei már mutatkoznak a jelenleg folyó német-csehszlovák kereskedelmi tárgyalások során, amelyek gyors tempóban haladnak előre és a prágai kormány a német követelések túlnyomó részét eddig a lehető legnagyobb előzékenységgel teljesítette.

SELECT MOZGÓ

A nagy Chaplin-ünnepély első napja

Kutyaélet és Zarándok

nagyszerű filmek együttes bemutatása

URANIA MOZGÓ

Premierfilm

A páncélszoba titka

Kalandor attrakció

Hirdessen az Uj Keletben

Höfer 3. izzadás ellen sárga csomagolásban eredeti

k között igen sok, kolozsmegyei m... zentánsa, akiknek magyar lakosságát

parasztpárt biztos

ben kevésbé szélesbb és bizakodóbb... asok előkészítése... hogy a nemzeti par... vend egész Erdély... a párt léteszten... letlenül kitart ve... dásnak fényes bi... ált évi Averescu... rt erdélyi válasz... n Sever volt pénz... ártban általános... árd választások les... régső küzdelemre is.

pitja meg

szik — fejezi be... a most összeülő... manifesztációtól... zág külföldi hite...

usok antiliberális

nak néppárt kolozs... berális kormány... i pártok új orien... eti. A „Biruinta”,... att a lehető leg... bb hangon emlé... kcióiról, viszont... sztott el, hogy a... , most a kifejezé... válogató román... hangon támadja... atalomrakerülését... otmány felrugásá... intronálásának... gy liberális-ellenes... égét hangsúlyozza... ben és félre nem... zeti parasztpárt... gyula az idő és a... eddig rezerváltan...

ztrofálja

tresemann német... atban mondott. A... ancia sajtó is di... art. A jobboldali... ux annak a néze... énal.

kiadók

hetséges. abadságot pontosan... nem lesz nehéz a... emponból úgy biz... teletreméltó és fele... ne kapjon olyan... lehet a közjólétnek.

azonban nem az irá... tiszta lelkiismerete... pontja. Jellem és te... adtságát és morálját... a jelenlévőkre, akik... A kongresszus ez... atott meg.

izifát

lit FISCHER
Gárió No 2.
Telefon 1300

ZSIDÓ NÉPÉLET

A zsidók Szíriában

Megbízható számadatok állanak rendelkezésünkre a szíriai zsidókról. Eszerint az országban 18.950 zsidó él és pedig négy városban: Alappóban, ahol nyolcezeren vannak, Damaszkuszban, ahol a háboru előtt tízezeren voltak, de most már hétezerre zsugorodott össze a számuk Beyrutban 3500, Sidonban 400 zsidó él. A többi városban elenyésző kis számban laknak.

A szíriai zsidók majdnem kivétel nélkül keletiek. Beyrutban van ugyan egy askenázi hitközség, de az kicsiny és elenyészően jelentéktelen. Damaszkuszban négyen vannak. Három tanító az ottani Alliance-iskolában, egyik pedig órásként. A viszony az askenázi és szefárd zsidók között a lehető legszűkebb. A szíriai zsidók egyébként tiszta típusai a zsidó nép ama részének, amelyet még nem érintett az európai asszimiláció. E tekintetben erősen nemzsidó környezetük mögött maradtak, minthogy a szíriaiak különösen a keresztény libanoniak az utolsó évtizedekben erősen fejlődtek és európai mintára ügyvédek, orvosokat és írókat termeltek. E tekintetben a zsidók konzervatív maradtak és sem modern, sem hagyományos intellektuális élet nincs fejlődésben közöttük. A régebbi generációban nem akad zsidó orvos, mérnök, vagy publicista és az ifjúságnak csak nagyon kis rétege tanul.

Aleppóban nemcsak konzervatívak a zsidók, hanem fanatikusok is, anélkül, hogy a hagyományos zsidó kultúrát apolnák. Legerősebbek a beyruthi zsidók. Itt akad néhány orvos és ügyvéd közöttük, amit annak kell betudni, hogy a városban két egyetem is működik. Damaszkuszban mindnyájan külön városrészben élnek, de azért itt sem olyan konzervatívak, mint Aleppóban, ahol átkot mondanak ki arra, aki feleségét kávéházba, vagy mulatóhelyre viszi.

Szociális és gazdasági helyzetük elég silány. Beyrutban kereskedelemről élnek, főleg textilkereskedelemből. Nagyon kevesen tudtak meggazdagodni, a túlnyomó többség napról-napra küzdő kisexisztencia. Aleppóban már e tekintetben jobb a helyzet, mert a törökökkel üzött határkereskedelemből az ő kezükön van. Damaszkuszban a legrosszabb a zsidók gazdasági helyzete, minthogy az 1925 és 1926. évben lezajlott zavarok elsősorban a kereskedőket, tehát a zsidókat érintették. Ebből a városból szokatlan mértékben vándorolt ki a zsidóság Egyiptomba, Milanóba, Manchesterbe és főleg Délamerikába. 1925 novemberében a damaszkuszi zsidó hitközség egykori damaszkusziaktól, különösen Délamerikából hozzávetőleg 10.000 font sterlingnyi támogatást kapott, ami azonban csak gyöngye segítség volt az elszorított nagy károkhöz képest.

A szíriai zsidók társalgási nyelve arab. Az Alliance-iskolában felnevelkedett ifjúság franciául is beszél és nagyon el van terjedve a héber nyelv. Damaszkuszban héber nyelvű iskola működik a cionista Waad Hachinuch támogatásával. A világháboru idején néhány cionista vezetőférfi jött át Jeruzsálemből Damaszkuszba, ahol megszervezték a cionizmust. Beyrutban arabnyelvű zsidó újság jelenik meg „Zsidó Világ” címen és egy Talmud Tóra működik, teljeseen zsidó népi szellemben.

Beyrut az egyetlen község, ahol a zsinagógabizottság elnökének energikus vezetése révén modern élet létezik. Zsinagógájuk vetekedhetik bármely európai zsidó templommal. A templom körül épültek a községhezán kívül a zsidó egyesületek és a Talmud-Tóra helyiségei, könyvtár és a zsidó kórház. A legdicsegetlenebb azonban ebben az a tény, hogy a hitközség külső támogatás nélkül, saját erejére támaszkodva alkotta meg európai mintára hitközségi életét.

Nagy szerepe van a szíriai zsidóság közéletében a Bnei Brit-páholynak, amely itt a háboru után kezdett csak működni és a konstantinápolyi

nagypáhely alá tartozik. Beyrutban és Damaszkuszban a páholyok ugyiszólva azonosak a hitközségi képviselőkkel. Ők irányítják a zsidó közösség filantropikus és szociális munkáját, míg a hitközségi vezetőség a vallásiakkal törődik. Aleppóban már ellentét van a konzervatív hitközségi vezetőség és a Bnei Brit liberális elemei között. Három városban az ifjúság az „Union Universelle de Jeunesse Juive” című párisi egyesületbe volt beszerelve. Beyrutban pompás klubhelyiség, teniszpálya és tágas kert fölött rendelkezik a páholy, amelynek mindkét nembeli százötven tagja van. Damaszkuszban „Makkabi” nevű sportegyesület működik javarészt zsidó munkásokból. Ebben a városban a zsidók nyolcezer százaléka ipari munkás. Legnagyobb a fém- és szövömmunkások és hét-nyolceves gyermekek is munkában vannak.

A szíriai zsidók és a külvilág, így a palesztinai zsidóság között alig áll fenn némi kontaktus. A Keren Kajemet itt is dolgozzik, azonban nagyobb

„Ha Grozavescu bántalmazta volna lányomat, ma nem ő ülne a vádlottak padján, hanem én”

Kövesdy Tivadar vallomása. Stranskynek nevet. A tárgyalás harmadik napja

(Bécs, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Grozavescu Traianné hitvesyilkossági bűnperének harmadik napján nem kisebb érdeklődés nyilvánult meg a tárgyalás közönsége részéről, mint az előző napokban. Az előző két nap drámai jelenetekben bővelkedő pillanatait, amelyekben Grozavescuné nyíltan megvádolta Stransky egyetemi tanár feleségét azzal, hogy urával viszonyt folytatott s így gyilkosságának tulajdonképeni oka ez a vetélytárs-asszony: ma még erőteljesebben felfokozta a két asszony hosszabb időn keresztül való egymásmellé kerülése, helyesebben egymással való szembenállása. Stranskynek hibetetlen hidegvérrel fogadja Grozavescuné hisztérikus vádaskodásait, ami annál is inkább meglepő, mert Stranskynek férje is jelen van a tárgyaláson, aki szintén a legnagyobb hidegvérrel hallgatta végig a vádaskodást.

A tegnapi nap tárgyalási anyagából a laikus is megállapíthatja, hogy Grozavescuné legtöbb vádját, amellyel férjének jellemét diszkreditálni akarja, erőszakolt és rosszakaratú egy férjébe halálisan szerelmes volt asszony aberrációs kitöréseinek, aki még a gyalázkodó emlékeken keresztül is mintegy magának követeli férjének kizárólagos birtoklási jogát. Az a vád, amelyet Grozavescuné hangoztat, hogy férje iszákos és brutális ember volt, az eddigi tanuvallomások alapján már megdőlt. A bécsi operának egész személyzete Grozavescuné, mint egy kedves, melegsívű, férfias tulajdonságokkal rendelkező emberről emlékeztek meg.

Jellemző, hogy maga a tárgyalás elnöke is szkepticizmussal fogadja Grozavescuné vádaskodásait, amelyet Stranskynek és Grozavescu viszonyára vonatkoznak. Az elnök maga is, amikor Grozavescuné ismételtelen célzást tett erre a viszonyra, a következő kijelentést tette:

— Csodálom, hogy Ön, aki azonnal felindulásba jön, mihiest csak elgondolja, hogy az ura valakit mást is szeretett magán kívül, egész nyugodtan elrészelt, amikor férjét állítólag Stranskynekkel együtt találta. Grozavescuné az elnök eme szavaira ismételtelen elájul.

De Grozavescuné bűnössége mellett szól, szobaleánya vallomásának leszámításával, Grozavescuné első férje is, aki meglehetősen kompromittáló vallomást tett, amikor diszkrétan bevallotta, hogy volt felesége exaltáltan viselkedett vele szemben is.

Grozavescuné apja szerint Grozavescu neki bevalloita, hogy viszonya van Stranskynekkel

A ma délelőtti tárgyaláson a bíróság másodszor rendelte el Kövesdy Tivadar, Grozavescuné

Csuz, reuma, köszvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal) Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és **כשר** ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta téri **színház**. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig

Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság**. Posta: Ileanda-Mare

eredmények nélkül. A Keren Hajjeszód-munka most kezdődött.

apja kihallgatását. Másodszori vallomásában Kövesdy Tivadar azt vallotta, hogy leánya nagyon ideges természetű volt, ami miatt többször esett szó arról, hogy szanatóriumba kellene vinni. A merénylet előtt pár nappal neki, Grozavescu apósának izgalmas jelenete volt vejevel, akit azért fogott vállatára, mert arról értesült, hogy Stranskynekkel viszonyt folytat. Grozavescu végül is bevallotta, hogy tényleg viszonyt folytat Stranskynekkel.

Amikor Kövesdy Tivadar ezt az utolsó mondatot kimondta a bíróság előtt, a tanúk sorában lévő Stranskynek hangosan felnevetett, úgy, hogy a tárgyalóterem minden egyes tagjának szeme részregeződött.

Az incidens után Kövesdy folytatja tanuvallomását és elmondja, hogy Grozavescu becsületszavát adta neki arra, hogy szakítani fog Stranskynekkel.

Az elnöknek arra a kérdésére, hogy milyen körülmények között hívták a tragédia színhelyére, elmondja, hogy telefonon értesítették a történetéről. Azonnal leánya lakására rohant, akit az asztalra borulva talált. Hiába szólította, úgy bámult rá, mintha esztét vesztette volna. Kövesdy Tivadar vallomásának következő részében egy, leányát élesen megcáfoló vallomást tesz, aki tudvalevőleg konokul állította mindvégig, hogy Grozavescu bántalmazta.

Az elnök ezirányú kérdésére, Kövesdy kijelenti, hogy amennyiben tényleg értesült volna arról, hogy Grozavescu bántalmazta leányát, ma nem leánya ülne a vádlottak padján, hanem ő.

Amikor az elnök részletező kérdéseket tett fel arra vonatkozólag, hogy tényleg bántalmazta-e Grozavescu a feleségét és igaz-e, hogy habsbarugta, áldott állapota dacára, Kövesdy Tivadar semmiféle pozitív kijelentést erre vonatkozólag nem tett.

Stranskyék eltávoznak

Kövesdy Tivadar kihallgatása után Grozavescuné védője emelkedik újra szólásra és arra kéri az elnököt, szólítsa fel Stransky egyetemi tanárt és nejét, hogy távozzanak el a tárgyalóteremből, annál is inkább, mert nem illik meghallgatni, amikor róluk van szó, másrészt, mert jogi szempontból is lehetetlen az ott tartózkodásuk.

Amikor a védő ezt a kérést előterjeszti, minden egyes szem Stranskyékre szegeződik, különösen pedig Stranskynekre, aki urával pár szót váltva, vele együtt elhagyja a tárgyalótermet. A tárgyalás folyik.

Hölgyeim kalap-ujdonságok Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 3 sz. (Wesselényi u.) Hátul az udvarban. Átalakítások legizlésebben olcsón készülnek

Olcsó alkalmi könyvvásár

Unió-ucca (Str. Memorandului) 16. A magyar, német, francia irdalom színe-java féligyen. Kezdődik a hó 27-én. **Csak 8 napig tart**

Asztaláról soha ne hiányozzon a valódi „Familia” kenyér

Anglia parasz

London, június 24. amely eddig a világ legszegényebb országának harcolt esett szociális védelmére most nyíltan a társára, hogy ne céljait Kinában. Indiában állománagyarányu engedő, amellyel hadműveleteket. Nagyon valószínű expedíciós hadtengerésben van az

Csehszlovákia

(Prága, június 24.) A szenátus alkalmat megkezdte a javaslat tárgyalására, amely a bizottság javaslatot a szerzők fegyverterület arra, hogy a fegyverhasználatát közben megakadályozza, hogy a népek könnyebben doíkkal szembe. A másik törvény a bizottság munkakolóniák javaslat módját

Birkózás

Cluj-Kolozsvár (tudósítójától.) A tegnapi este egy 18 éves fiatalnak. Tegnap este a sebészeti osztályán levett Kis Ferenc sportegyesület birkózó tornatermében oly szerencsétlenül roppant. 24 óráig a ronc megtorpant. Órára egyre jobban tagjai bémultak. Vitette a halálba a nap este fél kilen a klinika kórházában

A háboru után delnek izgalmaival felszínre. A futball nem tapasztalt népbőru utáni zavaros társadalmi rétegek. A sportdivatok hű is eljutottak. Néhány sportegylet felállított az egyre parancsoló kiélgeithesse, és a birkózó-szakosztálygum tornaterme a színhelyévé vált.

Kedden este a néhány birkózója jelen, ahol a tréner javában folyt a „percecel Kiss Ferenc szőnyegre. Az első hat-hét kilóval próbálta Kiss Ferenc parirozni próbálta fogással igyekezett

Anglia a nagyarányú kínai kommunista parasztlázadás hírére Indiában expedíciós hadsereget állít fel Kína ellen

London, június 24. Az angol kormány, amely eddig a világ felé igyekezett a semleges-ség színében feltűnni, ha a kínai szabadságharcról esett szó és beavatkozását mindig koncessziói védelmének jogosságával mentegette, most nyíltan a porondra lépett annak bizonyítására, hogy nem adta fel nyers imperialista céljait Kínában. Az angol és az indiai kormány Indiában állomásozó csapatok keretében egy nagyarányú expedíciós hadsereg felállítására gondolt, amellyel idővesztés nélkül bármikor hadműveleteket kezdhet a vörös Kína ellen.

Nagyon valószínűnek látszik, hogy az indiai expedíciós hadtestek felállítása szoros összefüggésben van azzal a hírrel, melyet a „Times“

jelent Pekingből s mely szerint Kína Honan és Cili tartományában „Vörös nyárs“ néven egy nagyszabású kommunista parasztlázadás tört ki, melyben körülbelül egy negyedmillió modern fegyverekkel felszerelt ember vesz részt. A lázadók felfegyverzése nyilvánvalóan orosz részről történt. A forrongók ereje ma már akkora, hogy Csang-Cse-Liu marsal kénytelen volt csapatait Hanon-ból visszavonni. A mozgalom nemcsak kommunista tendenciájú, hanem idegenellenes jelleget is visel magán. Pekingben komolyan tartanak attól, hogy egy 1900-as boxerlázadáshoz hasonló idegen ellenes mozgalom előtt állnak.

Csehszlovákiában internáló tábortokat létesítenek a megrögzött bűnösök és dologkerülők számára

(Prága, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szenátus alkotmányjogi bizottsága tegnap megkezdte a cigányokra vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását. Ezzel egyidejűleg a kormány a bizottság elé terjesztett egy törvényjavaslatot a csendőrök és a közbiztonsági védőszervek fegyverhasználati jogáról. A javaslat utal arra, hogy két év óta 48 csendőrt szolgálat közben megöltek és azért van szükség a fegyverhasználati jog gyakorlásának kiszélesítésére, hogy a nehéz gyakorlatot teljesítő csendőrök könnyebben védhessék magukat támadókkal szemben.

A másik törvényjavaslat, amelyet a kormány a bizottság elé terjesztett, kényszer-munkakolóniák létesítéséről szól. Ez a törvényjavaslat módot akar nyújtani az igazságügyi és

közigazgatási hatóságoknak arra, hogy mindazokat a bűnözőket, akik a büncselekményt azért követték el, mert dolgozni nem akartak, szintén el tudják helyezni a kényszermunka-intézményekben. Főképpen azokról a bűnözőkről van itt szó, akiket az utolsó öt évben ilyen büncselekmények miatt már kétszer megbüntettek. Ezeket a bűnözőket büntetésük kitöltése után egytől öt évig terjedő időre fogják ezeken a kényszermunka-kolóniákra elhelyezni. A javaslat szerint azonban gondoskodás történik arról, hogy a kevésbé romlott és veszélyes elemek ne kerüljenek össze a megrögzött és közveszélyes bűnözőkkel. A kolóniákat az egyes országrészek a kormány segítségével fogják megszervezni és felállítani.

Birkózás közben hátgerinctörést szenvedett és meghalt egy kolozsvári birkózó

Kiss Ferenc tragikus halála

Cluj-Kolozsvár, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A test kultuszának láza Kolozsváron egy 18 éves fiatalember életét követelte el a halálra. Tegnap este a kolozsvári egyetemi klinika sebészeti osztályán, egy fehérrózsás ágynyi kisenvedett Kis Ferenc kötélgyártó segéd, a KKASE sportegyesület birkózó bajnoka, aki birkózás közben súlyos sérülést szenvedett, hogy hátgerince ketté-roppan. 24 óráig vívott hősiességű küzdelmet Kis Ferenc megtorpant élete az elmúlással, amely óráról órára egyre jobban elhatárolódott rajta: előbb végtagjai bémultak meg, majd a szívbillentyűket merevítette a halálba a küzdelmet feladó szervezet. Tegnap este fél kilenckor Kis Ferenc birkózó bajnok a klinika kórházgyán kisenvedett.

Birkózás és tömeghangulat

A háború utáni tömeghangulat a cirkuszi küzdelmek izgalmával szolgáló sportokat dobta a divat felszínére. A futball, a boxolás és a birkózás csak nem tapasztalt népszerűsége verekedtek fel a háború utáni zavaros időkben és különösen az aisebb társadalmi rétegek százszázalékosra voltak bebukorukba. A sportdivatok hullámai természetesen Kolozsvárra is eljutottak. Néhány évvel ezelőtt több kolozsvári sportegyesület felállította birkózó szakosztályát, hogy az egyre parancsolóbban jelentkező tömegigényeket kielégíthesse, és nemrég megalakult a Haggibbor birkózó-szakosztálya is. Azóta a református kollégium tornaterme a tréningnapokon ádáz küzdelmek színhelyévé vált.

A végzetes tréning

Kedden este a kolozsvári KKASE sportegyesület néhány birkózója is megjelent a Haggibbor tréningjén, ahol a tréner szakosorú utasításai mellett már javában folyt a „munka“. Kilenc óra után néhány perccel Kiss Ferenc és Györkös Ferenc léptek a szőnyegre. Az első tapogatózó összecsapások után a hat-hét kilóval súlyosabb Györkös csipőfogással próbálta Kiss Ferencet kétvállra fektetni. Kiss parirozni próbálta a támadást és ugyancsak csipőfogással igyekezett a rántást ellensúlyozni. Az

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felolvasó szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat

Ujhold kihirdetés
Szióra: Korach
5687. Szíván 25.
1927. június 25.

Olvasóinkhoz!

Julius elsején új előfizetési évnegyed nyílik meg. Ebből az alkalomból felhívjuk előfizetőinket a díjak haladéktalan való szives beküldésére, valamint azokat is, akik az előző hónapokról vannak hátralékban. Nyomatékkal és újból kérjük előfizetőinket és olvasóinkat: álljanak mellénk a gazdasági válság nehéz napjaiban.

Az Uj Kelet előfizetői barátai és ragaszkodó testvérei ennek az újságnak. Közös harcok, a közös sors fájdalmai egygyé kovácsolták a lapot a közönségével. E súlyos időkben elvárjuk olvasóinktól, hogy szívvel-lélekkel sorakozzanak az Uj Kelet mellé.

Kérjük összes előfizetőinket, hogy a beküldött postautalványok felhasználásával küldjék be az előfizetési díjakat és hátralékokat.

Az Uj Kelet kiadóhivatala

— Uj pénzügyi államtitkár. Bukarestből jelentik: Radulescu Victort pénzügyi államtitkárrá nevezték ki.

— A vámtarifa revíziója. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter elhatározta, hogy megkezdje a vámtarifa mindama részének revízióját, amelyek hiányosak vagy pedig túlzott illetékeket tartalmaznak. E célból bizottságot állított össze a pénzügy-, kereskedelmi- és külügyminisztériumok, a mezőgazdasági és kereskedelmi kamarák uniója, a bukaresti kereskedelmi és iparkamara és az UGIR képviselőiből. A bizottság már hétfőn megkezdte tanácskozásait Gheorghiuinak, a Banca Națională igazgatójának, elismert pénzügyi szaktekinélnek elnökletével.

— Machiavelli halálának négyszázéves évfordulóját fényesen megünnepelték a fascista Olaszország. Rómából jelentik: Egész Olaszországban nagy fénytel ünnepelték meg Niccolò Machiavelli halálának négyszázadik évfordulóját. A fascizmus büszkén vallja, hogy voltaképpen Machiavelli eszméit valósítja meg, amikor az állam hatalmát teszi meg végcélul és annak minden más érdekeit alárendel.

* Bikszád gyógyfürdő nyitva június hó 1-től. Ivókúra, meleg ásványvíz és szénsavas fürdők, hidegvíz-gyógyintézet és inhalatórium. Elsőrangú orvosi szaktekinéltek által javalva van a légzőszervek, gyomor- és bélhurutos megbetegedései ellen, nemkülönben hólyag-, vese- és epe-bajknál, valamint a sárgaság, kerek gyomorfekély eseteiben. — Szobák még előjegyezhetők. — Állandó fürdőorvos. Mérsékelt áru diétás konyha. — Vasut, posta, telefon helyben. — Felvilágosítást készséggel nyújt a Fürdőigazgatóság, Baia-Bicsad (Bikszád gyógyfürdő) Jud. Sălutar.

— Josefina Baker — grófnő lett. Rómából jelentik: Josefina Baker-t, a híres párisi néger táncosnő feleségül vette Abbadoni gróf, olasz főúr. A Lázasság híre Itáliában óriási szenzációt keltett. Abbadoni atyja ezredes volt az olasz hadseregben és most Eszakitália egyik városának polgármestere. A fiatal Abbadoni Rómában volt alkalmazva egy biztosító társulatnál. Tavaly Párisba látogatott el és itt ismerkedett meg Josefina Baker-rel. Két napig udvarolt a táncosnőnek, aztán Rómába tért vissza és sürgöny útján kérte meg a néger nő kezét. A fiatal pár turnéra megy Amerikába és közösen fognak fellépni egy filmen, amelynek szövegét a divatos francia író, Dekobra készítette.

PODOL

Láb-ápolókrém és Láb-izzadási elleni

szert. Este lábviz után egy moxigörényi nagyáru Csanda-
léte PODOL-lal lábait jól bemasszírozza s ezzel egy
csapásra megszüntette a legmakacsabb izzadási,
kellemetlen szagot, égő érzést,
puffadást. Lábait ilyen bessen tartja, a durva
szőnyeg kellemesebb teszi. Ha az izzadási elleni
Kapható gyógy szertárakban, a nagykereskedésekben,
Szabados Gyógyszertár, B. A. 100.

— Megjelent a „Mult és Jövő“ júniusi száma. A gyönyörűen kiállított folyóirattól közöljük a főbb tartalmát. Dr. Krausz Sámuel Wien A Kohutokról, Süßkind von Trinberg középkori zsidó lantos verseiből, Sebesi Ernő: Egy régi rejtély, Jánossi Engel József: Emlékezések Kohut Sándorról, Mordechai Avi Shaul: Három fiatal palesztinai művész, Ács Klári: A cikk, Dr. Heller Bernát Legendák, Szemelvények a rabbik példának Gaster kiadta nagy gyűjteményéből. Antiszemita-e Hatvány Lajos könyve? Csermely Gyula: Reb Mechol pipája. A koppenhágai főrabbi levele. Engel Baiesdorf: Erna Holder József héber verseiből. Dr. Patai József: Svéd zsidók között. Dr. Fürst Aladár: Konstantinápolyi emlékezések. Zsidó szociális munka Kelet-Szlovéniában. Mauthner Henrik: Beszámoló palesztinai utamról. Tibor Dénes: Találkozásom a bűnnel. Erdélyi hírek. Nagy Gyula. Tollehegyről. Zsidó humor. Krénika és Szemle. Közgazdaság stb., stb. Az illusztrált zsidó művészeti folyóiratot 26-án, vasárnap küldik szét a „Mult és Jövő“ romániai szerkesztőségéből, Cluj. Str. Reg. Maria 32.

— Eljegyzés. Abel Biankát Cluj eljegyezték Mőricz Zoltán Mociu (Mócs). Minden külön értesítés helyett.)

— A Zsidó Nőegylet gyermekdelutánja. A Zsidó Nőegylet, Calea Victoriei 85. számú házában kertjében f. hó 26-án, vasárnap délután 5 órai kezdettel gyermekdelutánt rendez, melyre a közönség minél nagyobb számban való részvételét kéri. Tánc- és szépségverseny, konfetti- és szerpentin-csata, továbbá mindenféle más szórakoztató látványosságok fogják a közönséget szórakoztatni. Belépté-
dij nincs.

— Egy máramarosszigeti mecénás könyvajándéka a hitközségnek. Máramarosszigetről jelentik: Ösziate, meleg ünnepe volt a szigeti zsidóságnak a mult szombaton, amikor Weisz Izrael, az ottani Szentegylet elnöke évek hosszú során át nagy gondnal, anyagi áldozatokkal és hozzájárulással összegyűjtött hatalmas könyvtárát átadta a zsidó közönségnek. Weisz Izrael könyvtára, amellyel megajándékozta a szigeti zsidóságot, szinte felbecsülhetetlen értéket képvisel, mint egy hatezer kötetre rug és a héber tudomány és irodalom miniatűr összefoglalója, amelyben éppen úgy szerepelnek a legrégebb talmudtudományok, mint a mai legmodernebb héber irodalom művei. Az impozáns könyvtárt az ajándékozó ünnepélyes keretek között adta át a hitközségnek és röviden vázolta azokat a nehézségeket, amelyekkel ezt a könyvtárt ő és gyermekei összegyűjtötték. Az átvétel során Rosenthal Mózes, Steinboch Sámuel, Rottenberg József, Izsák Arnold Stern József és Weisz Salamon tartottak beszédet és méltatták az ajándékozó nagylelkűségét.

A legnagyobb shimmy sláger: Was macht der kleine Maier?

(Am Himalaja). Mehet jobbra vagy balra, mindenütt ezt hallja. — Moravetz-kiadás. 36 leiert mindenütt kapható.

— 14 napos sakkverseny Kecskeméten. Kecskemétről jelentik: A tizennégy napra terjedő sakkversenyt holnap nyitják meg Kecskeméten. A sakkversenyt Aljehin, Maróczy és Nienzovitz is résztvevőnek. Kecskemét város 300 millió koronát áldozott arra, hogy a versenyt minél fényesebbé tegye.

* Biztosítsuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képviselőt az ország minden helyiségében.

— Slezák Leó fiának balesete. Berlinből jelentik: Tegnap délután a Havel folyón végzetes baleset történt. Walter Slezák, a kamaráneos Slezák Leó mozsiznész fia Erich Schüttger filmoperatőr társaságában csónakon ment Pichelswerder irányába. Hirtelen vihar támadt és a két fiatalemberrel a csónak felborult. Slezák és barátja uszni kezdtek, de néhány perc múlva Schüttger szívfajdalmak felől panaszkodott. Az erőteljes Slezák erre hátrára vette a fiatalembert és a csónak felé uszott vele. Mire odaérték az operatőr, aki közben szív-szélhűdést kapott, már halott volt.

— Két debreceni kereskedőt horribilis vámbírsággal sújtottak. Debrecenből jelentik: Izsák Zsigmond és Weisz Samu debreceni kereskedőket és két társukat összesen egymilliárd 294 millió 550 ezer koronára ítélték, mivel 14 mázsa szőnyeget és pamut fejkendőt elvontak a vámozás elől.

Jugoszláviában már három halottja van a választási harcnak

BELGRÁD, június 24. A jugoszláv kormány a napokban kiírta az új választásokat, melyeknek kapcsán az egész országban teljes szenvedélyességgel megindultak a választási küzdelmek. A választási harcok máris annyira elfajultak, hogy három áldozatuk van. Az ószerbiai Boljanacban az éjszaka folyamán ismeretlen tettesek gyorstüzelő fegyverrel megostromolták Paunovics Iliá polgármester házáat. A golyók megölték Paunovicsot, ennek anyját és Petrovics Lázár nevű barátját, Paunovicsnét pedig megsebesítették.

— Letartóztatják Cachin francia kommunista képviselőt. Párisból jelentik: A kamarában tegnap Bartou igazságügyminiszter bejelentette, hogy Cachin kommunista képviselőt a legközelebbi napokban letartóztatják. Oury szocialista határozati javaslatot nyújtott be, melyszerint az alkotmány megtiltja, hogy egy képviselőt az ülészak folyamán letartóztassanak. Barthou ellenzi az indítványt, amelyet a kamara 242 szavazattal 239 ellen elvetett. Érdekes, hogy maguk a kommunisták, Cachinnal az élükön az elvetés mellett szavaztak.

— Öngyilkosságot követett el egy fiatal ember, hogy édesanyját követhesse a halálba. Pozsonyból jelentik: Kant Hamsun „Miszteriumok” című világhírű regényének egyik fejezete elevenedett meg, ha kissé változtatott kiadásban is egy Pozsony melletti erdőszelvényben. Apjával és néhány kicsiny testvérrel együtt ebben az erdőszelvényben élt Bertalan Kálmán 23 éves erdőszelvényes. Asszony, anyja már nem volt a háznál: az öreg Bertalan Alajos feleségét, Bertalan Kálmán édesanyját néhány hónappal ezelőtt földelték el a bakaai temetőben. Azóta, amióta az édesanyja meghalt Bertalan Kálmánra nem lehetett több ráismerni. A vilám, munkaszerező fiatalemberről magabizarkozott, szomorú ember lett. Bertalan Kálmán romlásba döntötte az erdő. Átavisztikus, száz- meg százéves érzések lettek rajta urrá. Bertalan Kálmán, a 23 éves, erős, makkegészséges fiatalembert semmi egyébre nem vágyott, mint arra, hogy anyjával együtt elpihenhessen a sírban. Elég volt egy jelentéktelen incidens ahhoz, hogy a fiatal ember tragédiája beteljesedjék. Édesapja megszidta őt azért, mert elhanyagolja a munkáját. Ez délután 4 órakor történt. Ót órakor Bertalan Kálmán az erdőszelvényben szívenlőtte magát. Bertalan Kálmán bucsulevelet hagyott hátra, amelyben maga is megírja, hogy apja dorgálása nélkül is követte volna előbb több édesanyját a halálba.

— Löw Immanuel felszólalása a numerusz klauzusz eltörlése érdekében. Budapestről jelentik: A felsőház mai ülésén Löw Immanuel szegedi főrabbi szólalt fel először, aki kijelentette, hogy helyesli a felsőház intézményét és annak magas színvonalát. Majd a numerusz klauzuszról beszélt és kijelenti, hogy bár nem akar határozati javaslattal élni a numerusz klauzusz eltörlése érdekében, mégis bizik abban, hogy ez rövidesen megtörténik. Bizik a képviselőház bölcsességében és jóindulatában, amelynek éreznie kell, hogy a numerusz klauzusz eltörlése a nemzeti becsület követelménye és így szükséges, hogy maga a kormány kezdeményezze a reparációt. Utána Buday Béla, majd Klebelsberg kultuszminiszter emelkedett szólásra, aki József Ferenc főherceg beszédére válaszolt, kijelentve, hogy a kultuszárának nagy összeget juttattak rendelkezésére sportpályák létesítésére és a cserkészmozgalom támogatására. Reméli, hogy a jövőben még nagyobb összegeket ruházhatnak be ezekre a célokra. Majd a középiskolai tanárok ügyében Berzeviczy felszólalására adott választ a kultuszminiszter.

A legszebb lemezek,

és a legjobb gramofonok LEPAGE-nál kaphatók. Columbia gép, a nagyszerű angol gyártmány, csak 5000 lei Colibri gép, nem nagyobb mint egy fényképező gép és mégis eljátszható rajta a legnagyobb lemez, csak 3100 lei. — Vidékre utánvételes küldés. Kérjen jegyzéket.

Ne tétovázzon

hanem nyuljon a tudás fegyveréhez. Öné lesz a siker. Az Ex Libris könyvismertető folyóirat biztos tájékoztató. Négy nyelvű! Azonnal rendelje meg Lepage-nál, Cluj. Próbaszám 20 lei.

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT és ODESEGÉT
FOKOSZNI ÉS MEGŐRIZNI KIZÁRÓLAG A FELÜLMULHATATLAN
PERLE DE PARIS
JOCKEY CLUB
FLEUR D'ELITE
ETOILE DE FRANCE
LADY
EALX DE COLOGNE ÉS ILLATSZER
HASZNÁLATA UTÁN LEHET

— Chaluc-estély Kolozsváron. A kolozsvári zsidó ifjúsági szervezetek rendezésében magasnívójú chaluc-estély zajlott le tegnap este a piarista főgimnázium nagytermében. Az estélyt dr. Kohn Hillel költői szépségekben gazdag beszéde vezette be. Hermann Katica zongorajátéka mindenkit megkapott friss színező készségével és az átérés artisztikus nemességével. Dr. Hamburg József ünnepi beszéde pompás szintézise volt a realisan látó gondolkodónak és a hit lebirhatatlan erejével rendelkező férfiaságnak. Braun Teréz szavalata a megszokott magas nívót reprezentálta. A legkomolyabb elismeréssel kell szólni Gidály Kálmán hegedűjátékáról, akit Antal István kísért zongorán kiforrott művészetével. A minden részletben kitünően sikerült estély felejthetetlenül élvezetes és érdekes számait az összegyűlt szépszámu közönség forró tapsokkal honorálta.

— Max Liebermann — nyolcvan éves. Berlinből jelentik: Max Liebermann, a világhírű zsidó festő július tizedikén ünnepi születése nyolcvanadik évfordulóját. A berlini Művészeti Akadémia ezalkalommal nagy Liebermann-kollekciót fog kiállítani körülbelül száz képből. A kiállítás megnyitója lesz egyuttal Liebermann nyolcvanadik születésnapjának hivatalos ünnepe. Az ünnepi beszédet Filip Frank professzor, a képzőművészeti egyesület elnöke fogja tartani.

A kolozsvári kerületi bajnokság döntője: Universitatea—Muresul. Vasárnap délután dől el a kolozsvári sporttelepen a kolozsvári kerületi bajnokság döntője az Universitatea és a marosi kerületi bajnok Muresul között. A győztes az országos bajnok címért meginduló küzdelmek elődöntőjébe kvalifikálja magát és természetes, hogy a vasárnapi találkozót általános érdeklődés előzi meg. A Sabaria elleni indiszpozíciójától eltekintve, a kolozsvári bajnok utóbbi mérkőzésein hatalmas formát játszott ki és sikeres szereplései egymást követték. A Muresul néhány héttel ezelőtt 3:0 arányban győzte maga alá a csaknem komplett KAC-ot és így játékereje mindenestre figyelembeveendő. Nem lehet kétséges azonban, hogy az U. rutinja és fejlettebb technikája ezuttal biztosítani fogják Kolozsvár számára a hegemoniát, amelynek elhódításáért Marosvásárhely már évek óta hiába küzd. A mérkőzés fél 7 órakor kezdődik és annak külön érdekességét kölcsönöz az a tény, hogy bírja Seliceanu Grigoriu ismert kolozsvári futballbíró lesz.

Kö Brafii A pénzügy

(Bucuresti-Bu tudósítójától.) Brafii ter tegnap átvette hivatalbalépés delte a pénzügy vezetőit és közöskább a pénzügy részével foglalkozó adminisztratív tennni. Felemlite törvényjavaslato az, hogy az Avelatokat csak emodositásokkal

Felülvizsgá saít. Bukarestb térüm átiratot térümmokhoz, ar idő alatt terjess miniszteriumhoz részükre megáll mire fordítottak

Feloldották mat. Foglalkoz relmével, hogy rezsím alatt bet kiadását arraval kek kisajátításá sekre megállapit visszahelyezett liát megszüntet engedélyeknek általános megny

Kolozsvári mánybélyegek váltó és okmán ben nincsenek bélyegek. A kö kellemetlensége kérvényhez és A monopolnak nem látja el az

A piac ma nem d

Egyesült Köz felzalogbank

Devizák

Zürich
Newyork	...
London
Páris
Milano
Prága
Budapest	..
Belgrád
Bukarest	..
Varsó
Bécs
Berlin

Száz lej ár

Előny

W

áruha
Nagy vá

Közgazdaság

Bratianu Vintila átvette hivatalát

A pénzügyminiszter reorganizálni akarta a pénzügyi reszortokat és revízió alá vételei a tisztviselő-fizetések felemeléséről szóló törvényt

(Bucaresti-Bukarest, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bratianu Vintila pénzügyminiszter tegnap átvette hivatalát. A pénzügyminiszter hivatalbalépése alkalmából magához rendelte a pénzügyminisztérium egyes osztályainak vezetőit és közölte velük, hogy a multban inkább a pénzügyminisztérium törvényhozásának részével foglalkozott, míg a jövőben főleg az adminisztratív teendők vezetésében akar részt venni. Felemlítette, hogy az általa elkészített törvényjavaslatok helyes összeállítására jellemző az, hogy az Averescu-kormány ezeket a javaslatokat csak egészen csekély és lényegtelen módosításokkal emelte törvényerőre.

Felülvizsgálják a minisztériumok kiadásait. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium átiratot intézett az összes többi minisztériumokhoz, amelyben kéri, hogy a legrövidebb idő alatt terjesszenek be kimutatást a pénzügyminisztériumhoz arról, hogy a költségvetésben részükre megállapított összegekből mennyit és mire fordítottak.

Feloldották a kolozsvári építkezési tilalmat. Foglalkoztunk már az építőipar azon sérélmével, hogy a kolozsvári tanács az Osvadarezsim alatt betiltotta az építkezési engedélyek kiadását arravaló hivatkozással, hogy a beltelkek kisajátításáról szóló törvénynek a beépítésekre megállapított határideje lejárt. A most visszahelyezett régi tanács ezt a súlyos anomáliát megszüntette és elrendelte az építkezési engedélyeknek azonnali kiadását. Az intézkedés általános megnyugtatót keltett.

Kolozsvárt kifogytak a váltók és az okmánybélyegek. Már közel két hete, hogy a váltó és okmánybélyeggel foglalkozó tőzsdékben nincsenek kisebbcímletű váltók és okmánybélyegek. A közönségnek emiatt rendkívül sok kellemetlensége van, minthogy mindenfajta kérvényhez és beadványhoz bélyeg szükséges. A monopolnak ez a rendszertelensége, hogy nem látja el az árusítókat rendszeresen, ayna-

gilag is súlyosan érinti a közönséget, mert akiknek egy vagy két lejes okmánybélyegre van szüksége, kénytelen ötletet vásárolni, miután a hatóságok bélyeg nélkül nem fogadják el beadványaikat. Ugyanez a helyzet a váltóknál is, ahol legkisebb címletű váltó, amelyet most Kolozsvárt meg lehet szerezni 50 lejes és így ha valakinek csak tíz lejes váltóra van szüksége, 50 lejes váltót kénytelen használni. Mindenesetre jó volna, ha a monopol itteni kirendeltsége nagyobb súlyt fektetne arra, hogy ilyen fennakadások a jövőben megszűnjenek.

Százmillió arany rubel betétjét a szovjet elviszi Angliából. Moszkvából jelentik: A szovjet pénzügyi tanácsa elhatározta, hogy az Angliában elhelyezett 100 millió rubel betétjét az angol-orosz politikai helyzetre való tekintettel felmondja és Moszkvába szállítja.

Megnyílt a kolozsvári iparkamara új tanoncotthona. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara által épített új tanoncotthon nemrégiben elkészült és ezzel mintegy 120 iparstanulónak nyújt rendes otthont és ellátást. A tanoncotthonban ezidőszent csak 70 hely van betöltve, úgy, hogy ötven hely még betöltésre vár. Miután a felvétel nincsen különösebb feltételekhez kötve, csupán ahhoz, hogy az ott elhelyezett tanoncok tényleg az ipari

pályán működjenek, a közönség körében nagy érdeklődés nyilvánul meg a tanoncotthon iránt. A tanoncok felvételét az otthonba a kereskedelmi és iparkamara vezetőségénél kell kérelmezni.

Egymilliárddal aktív a román külkereskedelmi mérleg. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium statisztikája szerint Románia külkereskedelmi mérlege ez év első öt hónapjára teljesen aktív és a kivitel közel egymilliárddal múlja felül a behozatalt. Ebben az öt hónapban a kivitel 15 milliárd 300 millió lej volt, ezzel szemben a behozatal 14 milliárd 297 milliót tesz ki.

Nyitlér

E rovatban közöltékért a szerkesztőség semminemű felelősséget nem vállal

Értesítés.

Ügyfelem, Marmorstein Lajos átvenni szándékozván Mártonffy Zsigmond, Cluj, Str. Regina Maria 48. sz. alatti fűszerüzletét, felhívom nevezett hitelezőit, hogy követeléseiket hozzám 8 napon belül bejelenteni sziveskedjenek, mivel ellenkező esetben azokat vevő nem fogja tekintetbe venni.

Dr. Hillel Kohn, ügyvéd
Cluj, Str. Baritiu 10.

Ezennel felhivatnak a Fuhrmann (Calea Regele Ferdinand 9.) fűszer- és csemege-cég áruhitelzői, hogy ezen céggel szemben fennálló követeléseiket 1927. július 5-ig dr. Rusu Octavian Cluj-i, Calea Regele Ferdinand 2/a irodájában bejelentsék.

Cluj la 24 Junie 1927.

Fuhrmann Károly Katz és Bernát

Urhölgyek figyelmébe

Deutsch Nándor francia és angol női szabású Oradea, Str. Pictorul Grigorescu (Mészáros-utca) 2 sz. a legkényesebb igényeket is kielégíti. Vidéki megrendeléseket 48 óra alatt elkészítem

Hölgyeim! Előrehaladt idény miatt minden elfogadható áron árusít az

Ideal kalapszalón

a legújabb filz kalapok óriási választékban és átmeneti Cluj, Regele Ferd. 8.

Tőzsde

A piac lanyha, tartózkodó, mely fokozódott azáltal, hogy a bukaresti bankok ünnep miatt ma nem dolgoztak.

Devizák	Kolozsvári	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3240-3250	—	—	491 ¹ / ₂	3245	11041	13668	650	1925
Newyork	168-168 ¹ / ₂	51962	51987	2554	169	57370	71040	3376 ¹ / ₂	—
London	816-820	252320	252320	12402	825	2786	3449 ¹ / ₂	16405	48562
Páris	660-670	202470	203470	—	660	2247 ¹ / ₂	2782	13230	39162
Milano	970-980	2980	2965	146	965	3277 ¹ / ₂	4061 ¹ / ₂	19320	573
Prága	500-502	1539	1540	—	500	169920	2104 ¹ / ₂	—	296 ¹ / ₄
Budapest	2940-2950	9060	9062	—	2950	—	12375	58887	—
Belgrád	—	913 ¹ / ₂	91350	—	305	1008 ¹ / ₂	1248	5940	176
Bukarest	—	310 ¹ / ₂	310 ¹ / ₂	1525	—	343	425	2025	59 ³ / ₄
Varsó	—	58	5800	—	1800	6415	7937	377 ¹ / ₈	—
Bécs	2370-2380	7310	7312	—	2370	8075	—	475	—
Berlin	3990-4000	12311	12310	—	40	13597	16820	800	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 310¹/₂, Páris 1525, Budapest 343, Bécs 42500, Prága 2025.

Előnyös fizetési feltételek mellett
vásárolhat

WEISS ELEK

áruházában, Cluj, Deak Ferenc-u. 14.
Nagy választék női és férfi szövetekben, selymekben, vásznakban és szőnyegekben. — Olcsó szabott árak. — Előnyös fizetési feltételek

Alapított 1874.

Reich B. Károly Fiai

Kötél- és kendergyárosok

Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.

Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.

Tilott és gerebenezett kenderek

Gazdasági kötélárak

Géphajtó kötelek

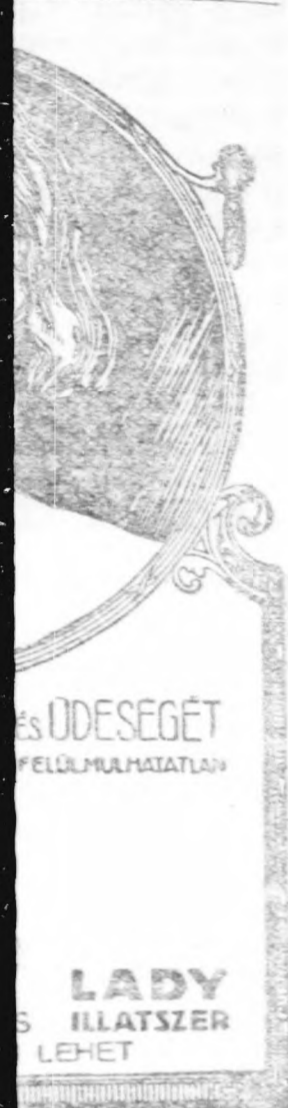
Malomhevederek

Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák

stb.

1927 június 25
a van

új választásokat,
a választási küz-
an. Az oszterbiai
megostromoltak
ját és Petrovics

sváron. A kolozs-
tek rendezésében
zajlott le tegnap
nagytermében. Az
tői szépségekben
Hermann Katia
kapott friss színező
sztikus nemességé-
epi beszéde pompás
ó gondolkodónak
rendelkező férfias-
alata a megszokott
legkomolyabb el-
Kálmán hegedű-
kisért zongorán
minden részletében
lejthetetlenül élvez-
összegyűlt szép-
kal honorálta.

nyolcvanéves.
rmann, a világhírű
hepi születése nyolc-
Művészeti Akadémia
kollektív fog kiál-
A kiállítás megnyi-
nyolcvanadik szüle-
te. Az ünnepi beszé-
képzőművészeti egye-

bajnokság dön-
esul. Vasárnap dél-
orttelepen a kolozs-
tője az Universi-
bajnok Muresul kö-
bajnok címért meg-
ébe kvalifikálja ma-
vasárnap találkozót
meg. A Sabaria elleni
a kolozsvári bajnok
as formát játszott
mást követték. A
ött 3:0 arányban
a komplett KAC-ot
esetre figyelembe-
s azonban, hogy az
ikája ezuttal biztosí-
mára a hegemoniát,
Marosvásárhely már
érkezésével 7 óraker
érdekességet kölcsö-
a Seliceanu Grigoriu
ó lesz.

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelígelés levet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Kereskedők figyelmébe!

Ajánlok Erdélyszerte elismert **כשר ארמ. כשר** a nagyváradi rabbinátus által Hechscherrel ellátott, legtisztábbban kezelt és frissen olvasztott

libazsirt

Friedmann Sámuel — Oradea-Mare
Cuza Voda 6.

Utazók! Berkovicsné ארמ. כשר. vendéglője.

Oradea, Zöldfa-utca (Str. Nicolai Iorga) 19.
Izletes konyha. Kerthelyiség.

T. Hölgyek!

Modern bubí transformációk, Postiche frizek felelősség mellett a legolcsóbban és leglelküsemertesebben nálam szerezhetők be Tartós villanyos ondolás, amelynek tartósságáért 6-7 hónapig felelek. Párisból kintüntetve hajfestézetit téren. Minden színben, fejsmerhetetlenül, Párisi hemmével, csak MUSSA Gyulánál kapható, Str. Memorandului 10. Estélyi és színes parókák kölcsönzése.

Intelligens lakótársnőt keres urinó, saját házában, esetleg teljes ellátással. Erdeklődni Pata-u. 9. 2837

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. **Dr. Mandel, Strada Ratiu (v. Kötő-u.) 3.** Telefon 831.

Nagy raktárkészlet miatt elad legdivatosabb női kalapokat **250 leitől.**

Női és férfi kalapokat

gyárt, fest, tisztít és formál legújatosabb és pontosan. Giradi és pagama kalapokat 24 órp alatt hófehérre tisztít **Hecht** kalapüzem, — Cluj Egyetem-u. 3. sz. Fiókja Dej, Kovács S.-u. 1.

Különbejárati butorozott szoba belvárosban olcsón kiadó. Értekezni Géndás, Str. General Dragalina 23. (volt Fellegvári-ut).

Perzsaszőnyegekre van szükség? akkor írjon a következő címre: Schulhof Emilné „ORIENT” Szővművészeti Iskola ORADEA-MARE, Str. Etisc. Ciorogariu No 14 mely már évek óta a legtekélyesebb gyapú és selyem perzák, svéd és francia szövött gobelének, elsőrangú angol gyapjú és selyem fonalak, szőnyegtervek, szövökellékek, legelőnyösebb beszerzési forrása. Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Egy Clayton-Schutleworth cseplő 6-os, egy Garet kazán eladó. Raktáron tartok pálinkafőző üstöket, mosó üstöket és permetezőket stb. Weisz Salamon rézműves, Simleul-Silvanie

Legjobban tisztít férfi szalma- és panama-
kalapokat FEHÉR
Str. Memorand. 21 (v. Unió-u.)

Használt jókarban levő gipszes és gipsztöltésre alkalmas zsákok bármilyen mennyiségben veszek. — Hirsch József, Turda, a „Fabrica de Gips Moldovenesti” bérleje. 2832

Tacâmul ezüstáru és evőeszközgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Tihucán, 900 méter magas klimatikus üdülőhelyen, július 15-iki kezdettel 12 szoba ágynemű nélkül kiadó. Egy szoba napi ára 20-50 lej. Olcsó **כשר** kávéház. Vasút kétszer naponta. Gyengélkedőknek ultraviolet sugár kúra. — Jelentkezés július 5-ig — Herstig, Borgóprund.

Hajhullás és hajkorpa ellen legjobb szer az „**Egger-Petrol**” Kapható minden gyógyszerárban és drogériában

Értesitem a nagyérdemű fürdőző közönséget, hogy a **Félixfürdő mellett BIHAR szálloda** **כשר ארמ. éttermét** megnyitottam, hol izletes ételekről és friss italokról gondoskodik **BRÜDERNÉ (Grosz leány)**

Gőzcseplőgép, gőzkazánal eladó. Hoffher & Schrantz gyártmányu, kintű állapotban, kedvező fizetési feltételek. Érdeklődni kizárólag a tulajdonosnál, Friedmann Markus Dumitrita, Jud. Nasaud.

Metropolitól félperenyire egy félig kész ház eladó. Értekezni Str. Baron L. Pop 10. sz. Fraternitasnyomda

Ügyes varrólányt felvételre keresek. Cim Calea Regele Ferdinand 48. 2835

Megvételre kersek egy nyeret, egy pár hámot és két kocsilámpát. Érdeklődni Matasaru, Str. Iuliu Maniu (Szentegyház-u.) 39.

Intelligens, magyar német nyelvet beszélő, gépirást tudó zsidó lány pénztárnoki vagy más hasonló irodai alkalmazást keres, ahol szombatot megtarthatja. Ajánlatokat „Megbízható” jelígelére a kiadóba kér.

Rabbiner Ch. Mardche Wiesel Kobola Poljana három héti Borszék fürdőn tartózkodik.

2 zsidó fiatalember teljes ellátást kap Egyetem-u. 5. 3. ajtó

Angol és német nyelvtanárt keresek heti három órára. „Eredményes oktatás” jelígelére a kiadóba. — Telefon 997.

Keresek jól főző zsidó szakácsnét azonnali belépésre. Agentura Comerciala, Brasov, Tehénpia.

Kizárólag belvárosban, különbejárati butorozott **szobát keres** lehetőleg fürdőszobával július 1-r. „Megbízható lakó” jelígelére a kiadóba. Telefon 977.

A Kereskedelmi Bank Rt. Alba-Iulia, pályázatot hirdet gyakornoki állás betöltésére. Pályázhatnak kereskedelmi akadémia, vagy felsőkereskedelmi iskolát végzett román, magyar és német nyelvtudással rendelkező fiatal emberek. Mindhárom nyelven, sajátkezűleg írott kérvények, fizetési igények megjelölésével és bizonyítvány-másolatokkal felszerelve, az Igazgatóság címére küldendők. Pályázati határidő július 8-ig. Az állás azonnal elfoglalandó

חבורה מחזיקי תורה וחברה משנות דקין סינעטה

קאנקורו צוואלגע פענואנערונג אונזערעם בעל תפילה ומגיד זוכען וויר פיר זאפארטיגער בעזעטצונג איינען טיכטיגען בעל תפילה ת"ה ו"ש מיט אנגענומענער שטימע דער אויך פארוג איז דען מגידפאסטען אין אונזערעם בית המדרש צו פערזענען. דיעיעניגען וועלכע מיט משוררים פארבעטען קאנגען ווערען בעפארצונג. געהאלט לויט פעראינבארונג. פרייע וואהונג אונד אוועללע נעבענאיינקאממען. רעפלקטאנטען וואללען אידע אפערטע מיט אנגאבע דעם אלטערס אונד פאמיליענשטאנדעס וויא אויך מיט ביישלוסס אידער צייגנעם-קאפיען איבער אידער ביהערעניען טהאטינקייט אן געפערט מיטגעם נעמיידערענעם איינזענען. רייזעשפענען ווערען נור דען אקצעפטערטען פערניטעט.

Leopold Jozovits Preses, Sighetul Marmatiei

א רמ"ה כשר uri panzio Szovata fürdő a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már **junius havában megnyílik.** Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem. Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné**, főrabbiné, Diciosanmartin (Dicsőszentmárton)

קאנקורו וויר זוכען פיר זאפארט איינען ערסטקלאסטיגען בעל תפילה אונד ש"ב מומחה ור"ש דער פון 3 אנערקאנטע ארט. רבנים קבלות בעזעטצונג געהאלט לויט איבעראיינקאממען. רייזעשפענען ווערען נור דען בערופענען פערניטעט. אפערטע מיט אנגאבע דעם אלטערס פאמיליענשטאנד אונד ביהערעניע טהאטינקייט וונד אן פאלגענדע ארעססע צו ריכטען:

Aut Orth. IZR. Gemeinde, Arad.

Kézdivásárhelyi Izraelita Hitközség Pályázati hirdetmény

A kézdivásárhelyi (Targul-Sacuesc) izraelita hitközség az üresedésbe jött hitoktató, metsző-előimádkozó állásra pályázatot hirdet. Évi fizetés 36,000 lei, természetbeni lakás, ezenfelül Kovászna község hozzájárulása (cca 12,000 lei), továbbá a nagyünnepeken való előimádkozásért külön 3000 lei tiszteletdíjban részesül. Felhívtnak a pályázni kívánók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket sürgősen nyújtsák be Hirschfeld Rezső címére, Kézdivásárhely. Az állás folyó év augusztus 1-én elfoglalandó, utazási költség csakis a megválasztottnak lesz megterítve. Kézdivásárhely, 1927. június 19-en.

Tennis nadrág 500 L. Vászon-öltönyök Lüster-saccók NEUMANN M. Cluj férfi- és fiu-ruha áruháza, Piata Unirii 14.

10 válogatott könyv

- Gyönyörű regények, szindarabok, értékes tanulmányok, Palesztina, Egyiptom részletes leírása az
- Uj Kelet könyvsorozatában:** Az olcsó könyvesoportba tartoznak:
 - Szabó Imre: Zsidó Almanachja (1927)
 - Ignotus: Olvasásközben, tanulmányok
 - Dosztojevszkij: A főinquisitor, regény
 - Kassák Lajos: Misilló királysága, regény
 - Wilde Oszkár: Az emberi lélek a szocializmusban
 - Blicher Clausen: Heine Inga, regény
 - Tábori Róbert: A negyvenéves férfi, regény
 - Schopenhauer: A szerelem metafizikája
 - Zoltán Sándor: Örvény, dráma
 - Ben Ami: Palesztina—Egyiptom utmutató.

A szenzációs könyvsorozat a a — portóköltésen kívül — **százhusz lej.** Megrendelhető levelezőlap útján az Uj Kelet könyvsztályában (Cluj, Strada Baron L. Lop 10.) Kolozsvári olvasóink az Uj Kelet kiadóhivatalában vehetik meg a sorozatot, levél, vagy telefon-rendelésre házhöz küldjük.

a mult évben megnyilt s kintűn bevált **כשר ארמ. uri panzio** a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már **junius havában megnyílik.** Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem. Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné**, főrabbiné, Diciosanmartin (Dicsőszentmárton)

Értesítő, kiadóhivatal és nyomda Cluj-Kolozsvár, St. B. L. Pop (Brassai-utca) Telefon: szerk. és kiadóhivatal 9-77 Es. N. Sz. — — — Egyes szám ára példvaren és vidéken Bukarestben is

1927 június 27 H **Büvészt a zsidó**

Amikor a Zsidó választások alkalmán meghirdette a ma csoport, amely eleme ne fogalmát valló lépett. De ugyanazok az erdélyi magyar pártokhoz Választási Blokk mellett s ennek a zsidóságnak az áll elrendeződését kíván a nemzeti parasztpartot, amely már kül honorálta a zsidó

Az Uniunea bu párttal keresett zsidók pedig, akik szavazó, mint a blokk listáján jelölt

Mig a választás dolgozott ki, aminden ágára kite alapján kezdte meg a liberálisokkal és zsidók főképen csak liberális párt, illető dátumhoz juttatja löit. Eltekinve att magában nem orv százféle bajára, ma a beígért mandátum vannak.

Mert mi történt neaval kötött mandátumot ígért állapot szerint az a másik a bihari nap már hirt adtu párt máramaros utasításának ellené zsidó jelöltet a list hatunk be, hogy a zata hasonló állásplő lö listát benyujto zsidó jelöltet felvetációt követő Uniu képviselőjelöltségre Erdélyben még ni

Ez az érem egy oldalan állanak a akiknek egy egész de amint azt már gondos óvatossággal hogy előre százszáz a kisebbségi blokk is történik, egyetlen hat be.

Mi tehát a he mindenki előtt v **Blokk nemcsak képviseli az erdélyi Választási Blokk biztos kilátása.** A lyan állta a választ Józsefet, a Zsidó nemzeti párt egyik a lista második helyétását bizonyossá te A választási el nulságokat vonhat Nem lehet má má hogy az erdélyi zciális érdekeit egy